

СЕКЦІЯ 6. МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНІВ, ПІДПРИЄМСТВ ТА БІЗНЕСУ

Інвестиційний клімат в Україні: поточний стан та шляхи покращення ситуації

Дмитро Ніколаєв

*ст. викладач кафедри міжнародного бізнесу,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: DmytroNG@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-6374-6673*

За останні роки Україна активно розвиває свій економічний потенціал, але інвестиційний клімат залишається однією з ключових областей для покращення.

Згідно з даними Національного банку України, обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України на 31 грудня 2022 року становив 50 986,7 млн доларів США [1]. Це свідчить про певний інтерес іноземних інвесторів до українського ринку та його потенціалу для розвитку.

Однак, слід відзначити, що інвестиційний потік до країни залишається нерівномірним, з великим акцентом на кілька ключових галузей. Наприклад, ІТ-сектор та виробництво екологічно чистої енергії разом з агропромисловим комплексом привертають значну увагу, тоді як інші галузі можуть залишатися менше привабливими для інвестицій [2].

Хоча спостерігається певний прогрес, інвестиційний клімат в Україні стикається з декількома важливими викликами [3-6]:

Судова система та корупційні ризики: Низький рівень довіри до судової системи залишається значущим бар'єром для іноземних інвесторів. Необхідні подальші реформи в цій області для створення стабільного правового середовища.

Бюрократія та адміністративні обмеження: Існуючі процедури реєстрації бізнесу та отримання дозволів можуть бути тривалі та складні. Спрощення адміністративних процесів може позитивно позначитися на привабливості України для інвесторів.

Податкова невизначеність: Інвестори часто стикаються з невизначеністю в податковому законодавстві, що може створювати ризики для бізнесу. Реформи в податковій системі сприятимуть створенню стабільного податкового середовища.

Ще одним викликом для економічної стабільності, який впливає на сприйняття України як потенційного місця для інвестицій є військова агресія Російської Федерації проти України, яка почалася у 2014 році з анексії Криму та подій на сході України, а в лютому 2022 року продовжилася в вигляді повномасштабного вторгнення. Ось деякі аспекти цього впливу [7]:

1. Економічна нестабільність.

Воєнні події призвели до значних економічних труднощів для України. Економіка країни стикнулася зі зниженням виробництва, зменшенням експортних можливостей та значними фінансовими труднощами. Це викликало негативний

вплив на інвестиційний клімат, зокрема, збільшення ризиків для інвесторів.

2. Зниження довіри інвесторів.

Військова агресія та нестабільність в країні викликали занепокоєння серед інвесторів стосовно безпеки їхніх інвестицій. Зниження довіри інвесторів призводить до зменшення обсягів іноземних інвестицій та може призвести до відсутності нових проектів.

3. Зміна пріоритетів та стратегій інвесторів.

Військова конфліктна ситуація призводить до перегляду стратегій та пріоритетів інвесторів. Деякі сектори, які раніше були привабливими, стають менш привабливими через ризики та нестабільність, що виникають з конфлікту.

4. Негативний вплив на економічні показники.

Воєнні події призвели до збільшення державного боргу та зменшення рейтингу країни в очах міжнародних кредитних агентств. Це може ускладнити доступ України до міжнародного капіталу та позик, що в свою чергу впливає на інвестиційну активність.

Незважаючи на усі ці виклики, Україна має певні перспективи щодо покращення свого інвестиційного клімату. Деякі ключові напрямки та можливості включають:

1. Структурні реформи.

- Судова реформа: Продовження та ускладнення судової реформи є критичним для створення стабільного та незалежного правового середовища для бізнесу. Заохочення та захист прав інвесторів буде сприяти підвищенню довіри та зниженню ризиків.

- Боротьба з корупцією: Зміцнення антикорупційних заходів та створення прозорих механізмів контролю може покращити діловий клімат та забезпечити чесні умови для інвесторів.

2. Стимулювання економічного розвитку.

- Прозорість та відкритість: Забезпечення високого рівня прозорості в управлінні та відкритість у сфері бізнесу є ключовими для створення довіри серед інвесторів. Усунення адміністративних бар'єрів та створення умов для вільного розвитку бізнесу також є важливими завданнями.

- Розвиток інфраструктури: Інвестування в розвиток транспортної, енергетичної та цифрової інфраструктури створить сприятливі умови для бізнесу та приверне іноземні інвестиції.

3. Диверсифікація економіки.

- Розвиток ІТ-сектору: ІТ-галузь в Україні є однією з областей, яка має великий потенціал для зростання. Залучення інвестицій та розвиток інновацій в цьому секторі може допомогти диверсифікувати економіку та створити нові можливості для інвесторів.

- Аграрний сектор: З урахуванням високої якості сільськогосподарських земель, розвиток сучасних агротехнологій та експортних можливостей в аграрному секторі може привертати інвестиції.

4. Міжнародні партнерства та фінансування.

- Підтримка від міжнародних організацій і партнерів: Продовження співпраці з міжнародними організаціями та партнерами для отримання фінансової та технічної підтримки сприятиме реформам та розвитку.

- Залучення інвестиційних фондів: Співпраця з інвестиційними фондами та банками може забезпечити додаткові ресурси для великих проєктів та стимулювати економічний розвиток.

- Створення бізнес-форумів та круглих столів: Організація міжнародних бізнес-форумів та круглих столів може стати платформою для взаємодії між українськими владними органами та іноземними інвесторами. Це дозволить обговорити поточний інвестиційний клімат, визначити можливості та вирішити проблеми, які можуть турбувати потенційних інвесторів.

- Фінансова допомога в умовах військових дій: Враховуючи військову ситуацію, здобуття фінансової допомоги від міжнародних партнерів для реалізації соціальних та економічних програм може бути ключовим елементом стабілізації країни та підтримки населення.

5. Стале вдосконалення регуляторного середовища.

Постійне вдосконалення регуляторного середовища, усунення адміністративних бар'єрів та спрощення процедур для бізнесу допоможе збільшити ефективність та зменшити ризики для інвесторів.

6. Розширення торговельних зв'язків.

Розширення торговельних відносин та пошук нових партнерів (диверсифікація торговельних партнерів) може зменшити економічну залежність та створити нові можливості для експорту.

Ці заходи спільно можуть сприяти створенню більш привабливого інвестиційного клімату в Україні навіть у важких умовах військової агресії. Важливо відзначити також те, що впровадження ефективних реформ та створення стабільного бізнес-середовища є ключовими елементами успіху в умовах військових випробувань.

Ключові слова: інвестиційний клімат; інвестиції; економічний потенціал.

Список використаних джерел

1. Національний банк України (2023). "Статистика зовнішнього сектору". Отримано з: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>.
2. Ministry of Economy of Ukraine. (2023). "Investment activity in Ukraine (2022)". Отримано з: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=en-GB&id=8d61973a-5cac-4a90-b34e-0a9b774c3607&title=InvestmentActivityInUkraine-2022->.
3. World Bank Group. (2022). "Doing Business 2022: Making a Difference for Entrepreneurs." Отримано з: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global>.
4. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). (2022). "Transition Report 2022-2023: Beyond Transition." Отримано з: <https://www.ebrd.com/transition-report-2022-23>.
5. Investment Promotion Office Ukraine Invest. (2023). "Investment Attraction in Ukraine." Отримано з: <https://ukraineinvest.gov.ua/analytics-research/>.
6. Transparency International. (2022). "Corruption Perceptions Index 2022." Отримано з: <https://www.transparency.org/cpi>.

7. Центр Разумкова (2023). "Стан економіки та перспективи її відновлення", Аналітична доповідь, Травень 2023. Отримано з: <https://razumkov.org.ua/images/2023/05/18/2023-MATRA-I-KVARTAL-8.pdf>.